

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan
päivämäärä on:

07.11.2023

Dokumentet är
daterat:

07.11.2023

The document is
dated:

07.11.2023

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name:

Anni Kuismin

Pvm / Datum / Date:

07.11.2023

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name:

Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date:

07.11.2023

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Lausunto

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 5 §:n muuttamisesta (HE 53/2023 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on 25.10.2023 päivätyllä sähköpostilla pyytänyt Energiavirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 5 §:n muuttamisesta (HE 53/2023 vp).

Energiavirasto toimii uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007, jäljempänä ”jakeluelvoitelaki”) mukaisena toimivaltaisena viranomaisena, jonka tehtävänä on valvoa jakeluelvoitelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista sekä huolehtia jakeluelvoitelain täytäntöönpanosta ja hoitaa muut jakeluelvoitelaisissa säädettyt tehtävät. Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa ja esittää seuraavaa:

Hallituksen esityksen tavoitteet

Hallituksen esityksessä ehdotetaan jakeluelvoitelain 5 § muutettavaksi siten, että vuoden 2024 jakeluelvoitetta alennettaisiin 28 prosentista 13,5 prosenttiin ja saman vuoden lisäelvoitetta puolestaan alennettaisiin 4 prosenttiyksiköstä 2 prosenttiyksikköön. Lisäksi vuoden 2025 lisäelvoitetta alennettaisiin 3 prosenttiyksikköön. Esityksen tavoitteena on toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitetta jakeluelvoitteen alentamisesta, sekä näin pyrkiä alentamaan liikenteen polttoaineiden pumppuhintoja. Energiaviraston näkemyksen mukaan arvioihin jakeluelvoitteen alentamisen hintavaikutuksesta polttoaineiden pumppuhintoihin liittyy kuitenkin merkittäviä epävarmuuksia. Kuten hallituksen esityksessäkin todetaan, polttoaineiden hintoihin vaikuttavat jakeluelvoitetasoa voimakkaammin raakaöljyn maailmanmarkkinahinta ja kansallinen verotus. Myös muilla markkinatekijöillä voi olla vaikutuksensa polttoaineiden hintoihin. Lisäksi oman kysymyksensä muodostaa biopolttoaineiden raaka-aineiden hintakehitys.

Energiavirasto huomauttaa, että jakeluelvoitelain tarkoituksena on edistää uusiutuvien polttoaineiden käyttöä liikenteessä. Jakeluelvoite on keskeisin liikenteen hiilidioksidipäästöjen alentamisen keino, joten sen tason alentaminen vaikeuttaa taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamista kokonaisuudessaan. Ilman jakeluelvoitteen alentamista kompensoivia toimia tämä voi lisätä valtion menoja taakanjakosektorin päästöyksiköiden hankinnan seurauksena.

Kuten esityksessä todetaan, jakeluelvoitetason alentaminen voi vaikuttaa negatiivisesti biopolttoaineiden valmistuksen ja jakelun investointeihin tulevaisuudessa. Lisäelvoitteen alentamisella voi puolestaan olla negatiivisia vaikutuksia biokaasun kysyntään ja sitä kautta koko biokaasutoimialaan.

Energiavirasto pitää tärkeänä, että jakeluvelvoitetta ja lisävelvoitetta tulevaisuudessa nostetaan asteittain, mikä voi vielä torjua jakeluvelvoitteen alentamisesta aiheutuvia negatiivisia ympäristövaikutuksia ja riskiä taakanjakosektorin päästökiintiön ylittymisestä, sekä turvata investointiedellytyksiä.

Esityksessä ehdotetaan myös lisättäväksi lakiin säännös sellaisten ravinto- ja rehu-kasveista tuotettujen biopolttoaineiden ja biokaasun, joihin liittyy suuria epäsuoran maankäytön muutoksen riskejä, osuuden asteittaisesta laskemisesta nolnaan prosenttiin. Muutos liittyy Euroopan komission Suomelle osoittamaan perusteltuun lausuntoon koskien uusiutuvan energian direktiivin (RED II) toimeenpanoa. Muutetulla jakeluvelvoitelain 5 §:n 8 momentilla sekä uusilla 9 ja 10 momenteilla toimenpantaisiin RED II-direktiivin 26 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa.

Energiavirasto katsoo tarpeelliseksi jakeluvelvoitelain 5 §:n 8 momentin muuttamisen sekä uusien 9 ja 10 momenttien lisäämisen pykälään edellä mainitun Euroopan komission perustellun lausunnon vuoksi. Energiaviraston näkemyksen mukaan lakiin esitetty korkean ILUC-riskin polttoaineiden vähennyspolku olisi tarpeellinen sen varalta, että jokin uusi raaka-aine täyttäisi korkean ILUC-riskin tunnusmerkistön.

Hallituksen esityksen vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksessä ehdotetaan, että jakeluvelvoitelain muutos tulisi voimaan 1.1.2024. Energiaviraston näkökulmasta tämä on haasteellista, sillä esityksen toimeenpano ja sen valmistelu aiheuttavat Energiavirastolle hallinnollista lisätyötä ja neuvonnan tarpeen lisääntymistä, ja esimerkiksi raportointipohjat, ohjeet ja muut asiakirjat on muutettava vastaamaan muuttuvaa lainsäädäntöä.

Esityksen mukaan Energiaviraston on käytettävä toimeenpanon valmistelutehtäviin nykyisiä henkilöresursseja. Lain toimeenpanon myötä ei myöskään tulla antamaan uusia päätöksiä, jotka olisivat maksullisia valtion maksuperustelakiin (150/1992) perustuen, ja joilla toimeenpanoa ja sen valmistelua voitaisiin resursoida.

Energiavirasto toteaa hallituksen esityksen ja sen voimaantuloa koskevan aikataulun olevan toimeenpanon ja valvonnan näkökulmasta haastava, mutta kuitenkin mahdollinen toteuttaa.